

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزیده‌ای از قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

در یک نگاه

فهرست

۳	.....	مقدمه
۶	.....	مسئله محوری در نگارش قانون (موانع فرزندآوری و رشد جمعیت)
۹	.....	ابعاد مختلف طرح
۹	.....	● گروه مخاطبان
۳۱	.....	● جهت گیری های اساسی
۶۱	.....	● وظایف دستگاه ها
۶۷	.....	پیوست
۶۸	.....	● روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

بسم الله الرحمن الرحيم

«مسئله فرزندآوری و مسئله نسل بسیار مهم است؛ این موضوعی است که بنده بارها در این چند سال اخیر تکیه کرده‌ام و تأکید کرده‌ام، [ولی] متأسفانه حالا که انسان نتایج را نگاه می‌کند، معلوم می‌شود که خیلی این تأکیده‌ها تأثیر زیادی نداشته. اینها احتیاج دارد به قانون، احتیاج دارد به دنبال‌گیری جدی دستگاه‌های اجرائی و بایستی بجد مسئله فرزندآوری را مهم دانست و از پیری جمعیت ترسید. حالا خارجی‌ها را کار نداریم؛ دشمن، دشمن است؛ اما بعضی کج‌سلیقگی‌ها را متأسفانه آدم در داخل مشاهده می‌کند - یک جایی خواندم - که می‌گویند «آقا! پیری جمعیت اشکالی ندارد!» چطور اشکالی ندارد؟ یکی از پُرفایده‌ترین ثروت‌های یک کشور، جمعیت جوان در یک کشور است که ما بحمدالله از اوایل انقلاب تا امروز برخوردار بوده‌ایم و اگر بنا باشد بعداً برخوردار نباشیم، یقیناً عقب خواهیم ماند».

(بیانات رهبر حکیم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله خامنه‌ای در اولین دیدار با

نمایندگان مجلس یازدهم شورای اسلامی، ۲۲ تیرماه ۱۳۹۹).

مقدمه

از اولین باری که رهبر حکیم انقلاب اسلامی، موضوع جمعیت را مطرح فرمودند بیش از یک دهه می‌گذرد و حرکت رو به بحران در کشور، ادامه دارد. در اولین روزهای کاری دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی طرحی که بعداً با عنوان «جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» نامگذاری شد، با امضای صدنفر از نمایندگان اعلام وصول شد. این طرح با محتوای محدودتری، ۱۰ سال قبل در شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب و به توصیه مقام معظم رهبری برای پیگیری و نظارت قوی‌تر به مجلس آمده اما در دو دوره پیشین مجلس به سرانجام نرسیده بود. پس از امر و تأکید مجدد ایشان در اولین دیدار با نمایندگان دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی در تیرماه ۱۳۹۹، مجلس با جدیت بیشتری بر اساس درک درستی از اهمیت و فوریت مسئله این طرح را دنبال کرد.

هیات ریسه مجلس، طرح اولیه را به کمیسیون فرهنگی ارجاع داد. در این وهله با مطالعه و استفاده از مطالعات آماری و پژوهش‌های سیاستگذاری و علمی در حوزه جمعیت از یک سو، اسناد بالادستی همچون سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده و نقشه مهندسی فرهنگی کشور از سوی دیگر، استفاده از ظرفیت کارشناسی شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرکز پژوهش‌ها و نیز مرکز تحقیقات اسلامی مجلس در قم، متخصصان مختلف و مشاوران متعدد طرح، همچنین نامه‌نگاری و دعوت از دستگاه‌های اجرایی مرتبط و علاوه بر این، حدود سه هزار نفر ساعت جلسات کارشناسی متعدد، سه نتیجه بسیار مهم در طول بیش از ۴ ماه به دست آمد.

اولاً یک هدف‌گذاری دقیق در دستیابی به نرخ جانمایی به عنوان هدف طرح. ثانیاً مسئله‌شناسی دقیق در ابعاد مختلف جمعیت که ۲۱ مانع اساسی در این زمینه را پیش روی نمایندگان قرار داد. ثالثاً افزایش ابعاد طرح به نحوی که طرح ۳۷ ماده‌ای به طرحی در حدود ۹۰ ماده تبدیل شد تا همه موانع و ابعاد

مرتبط را در برگیرد.

طبیعتاً بررسی ۹۰ ماده در صحن مجلس شورای اسلامی آن هم در ایام فشارهای معیشتی و نزدیک بودن به ایام بودجه، باعث می‌شد طرح به نتیجه نرسد و عملاً به سرنوشتی که در دو دوره پیشین داشته، دچار شود. بنابراین نمایندگان مجلس در آبان‌ماه ۱۳۹۹ با تصویب نهایی مجلس در کمیسیون مشترک متشکل از نمایندگان ۹ کمیسیون تخصصی مجلس بر اساس ظرفیت اصل ۸۵ با رای بالای ۸۰ درصدی موافقت کردند که فرصت بسیار مغتنمی را برای کارشناسی دقیق و تفصیلی مسئله فراهم آورد.

دستاوردهای کارشناسی ۴ ماه گذشته و راهبرد حل مسئله، راه روشنی را فراروی کمیسیون مشترک قرار داد تا مواد و ابعاد مختلف را در نسبت سنجی با موانع شناسایی شده ارزیابی کند. در طراحی مواد چهار اصل امکان‌پذیری، اثربخشی، جامعه‌پذیری و اجماع‌نخبگانی نیز به طور جدی لحاظ گردید.

بر همین اساس کمیسیون «مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» در طی فعالیت خود تا بهمن ماه سال ۱۳۹۹، به طرحی با ۷۴ ماده و بیش از ۲۰۰ حکم دست یافت که مخاطبان مختلف و موضوعات مرتبط را به طور جامع و دقیقی در برمی‌گرفت. رویکرد طرح، مانع‌زدایی و حمایت از خانواده‌هاست و اهم مخاطبان و موضوعاتی که در طرح در نظر گرفته شده و برخی از تدابیر مهم‌تری که برای آنها اندیشیده شده، در این نوشتار معرفی شده است.

این طرح، حاصل حمایت قاطبه نمایندگان، خاصه زحمات گسترده نمایندگان کمیسیون مشترک، همکاری هیات ریسه و تلاش کارشناسی مشاوران، همراهان و فعالان جمعیتی فراوانی است که بخش‌های مهمی از این مسئله را به صورت کارشناسی برای بدنه حاکمیتی کشور روشن کردند و در جهت تبیین طرح نیز از هیچ تلاشی دریغ نکردند. به این امید که با ظرفیت‌هایی که این قانون در مسیر حرکت آینده قرار داده است با اجرای دقیق آن، نشاط جوانی جمعیت تا سالیان متمادی ادامه یابد و کشور در مسیر بحران‌پیری زودرس قرار نگیرد.

مسئله محوری در نگارش قانون (موانع فرزندآوری و رشد جمعیت)

با استفاده از پزشکان متخصص، متخصصان آمار و جمعیت شناسان به عنوان مشاوران کمیسیون و تشکیل کمیته‌های متعدد کارشناسی دسته‌بندی و جمع‌بندی نظرات کارشناسان و اسناد پشتیبان در قالب ۲۱ مانع مهم فرزندآوری و رشد جمعیت که عبارت‌اند از:

مواد مرتبط	موانع فرزندآوری و رشد جمعیت
۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۲، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۰، ۱۶، ۸، ۷، ۶۸، ۶۶، ۳۹، ۳۸، ۳۷، ۳۶	تأخیر و صعوبت ازدواج جوانان
۶۹، ۹، ۶، ۵، ۴، ۳	الگوی مسکن و فرهنگ اجاره مسکن ناسازگار با خانواده‌های بیش از دو فرزند
۲۵، ۲۴، ۱۸، ۱۶، ۱۳، ۱۲، ۱۰	مشکلات اقتصادی و هزینه‌های زیاد فرزندپروری
۱۵، ۱۴	نگرانی از بیکاری سرپرست خانواده
۲۱، ۱۷، ۱۵، ۱۲	اشتغال و نگرانی‌های آتیه زنان
۶۶، ۵۳، ۴۵، ۴۴، ۲۴، ۲۰، ۱۰	هزینه‌های دوران بارداری، زایمان و شیردهی
۶۶، ۶۵، ۴۳، ۴۲، ۴۱، ۴۰، ۳۹	شیوع و هزینه‌های درمان ناباروری و محدودیت مراکز آن
۶۶، ۵۲، ۵۱، ۴۶، ۳۸، ۲۹، ۲۸	عقیم‌سازی و استفاده بی‌رویه از اقلام پیشگیری
۵۰، ۴۹، ۴۸، ۴۶، ۴۰، ۳۹	شیوع غیراستاندارد زایمان غیرطبیعی و ترس از زایمان

مواد مرتبط	موانع فرزندآوری و رشد جمعیت
۵۳، ۴۶، ۲۳	ترس از فرزند معلول
۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۵، ۳۸، ۳۹، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۵	قیح‌زدایی و شیوع انواع سقط جنین
۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۶۶	عدم اطمینان به ادامه زندگی مشترک
۲۸، ۲۹، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۴۶	نگرانی از مسئولیت‌های بچه‌داری و محدودیت‌های آن
۲۵، ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۳۵، ۳۹	نگرانی از تربیت صحیح فرزندان
۱۱	نگرانی از آتیه و آینده فرزندان
۷، ۸، ۲۲، ۲۶، ۲۷	ناسازگاری تاهل و فرزندآوری با محدودیت‌های کنونی آموزش عالی
۲۲، ۲۳، ۲۵، ۳۶، ۳۷، ۴۷	ضعف خدمات اجتماعی مادر و کودک در محیط اجتماعی، اداری و آموزشی
۳، ۴، ۵، ۶، ۱۵، ۱۸، ۲۵، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۹، ۴۶، ۶۷	نهادینه شدن فرهنگ فرزند کمتر زندگی بهتر
۶۲، ۶۳	مهاجرت
۲۸، ۳۵، ۳۹، ۴۶، ۵۳، ۶۴، ۶۵، ۶۷	حرکت‌های معارض فرهنگی و قانونی
۱، ۲، ۱۹، ۲۸، ۴۶، ۵۰، ۵۴، ۵۶، ۵۸، ۵۹، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۴	فقدان متولی، نظارت و ضمانت اجرای سیاست‌ها و قوانین مرتبط با جمعیت و خانواده

گروه مخاطبان: حمایت از زوج‌های جوان

- جوانان در آستانه ازدواج یا زوجین جوان
- درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

جوانان در آستانه ازدواج یا زوجین جوان

ماده ۶۸

- اعطای وام ۲۰۰ میلیون تومانی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیونی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت‌های آسان

ماده ۱۶

- افزایش ۷.۵ برابری حق عائله‌مندی در مدت ۵ سال

ماده ۷

- تأمین بودجه ایجاد و بهسازی خوابگاه‌های متاهلان در کلیه مراکز آموزش عالی برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی

ماده ۸

- تأمین ۵۰٪ ودیعه مسکن ۷۰ متری شهرهای بالای ۵۰۰ هزار نفر و ۱۰۰ متری سایر شهرها برای دانشجویان و طلاب

ماده ۶۹

- اختصاص وام ۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای زوجین بدون فرزند و فاقد مسکن با بازپرداخت ۱۰ ساله

ماده ۱۵

- افزایش محدوده سنی در استخدام جدید یک سال به ازای تأهل

جوانان در آس
یا زوجین

تانه ازدواج جوان

ماده ۱۵

● افزایش ۲٪ امتیاز در جذب و استخدام به ازای تأهل

ماده ۳۶

● تأسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی ایرانی - اسلامی در مراکز آموزش عالی

ماده ۳۳

● تربیت و آموزش مهارت‌های سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ازدواج در کلیه مقاطع تحصیلی و بسترهای یادگیری

ماده ۳۳

● آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی ایرانی- اسلامی

مواد (۲۸، ۲۹، ۳۲، ۳۳ و ...)

● فرهنگ سازی

درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

ماده ۴۳

- تحت پوشش بیمه‌ای قرارگرفتن درمان تمامی زوج‌های نابارور

ماده ۴۱

- تجهیز و راه‌اندازی یک مرکز تخصصی ناباروری سطح ۲ در دانشگاه علوم پزشکی و سطح ۳ در هر استان

ماده ۴۲

- تدوین دستورالعمل راهنمای بالینی پیشگیری و تشخیص درمان ناباروران با ادغام در شبکه بهداشت

ماده ۶۵

- اجرای آزمایش‌های علمی در مورد مواد و فرآورده‌های وارداتی تراریخته موثر در ناباروری و رعایت ضوابط سازمان پدافند غیرعامل

درمان زوج
و پیشگیری

بین نابارور از ناباروری

ماده ۴۰

- حمایت از شرکت دانش بنیان تولید اقلام و تجهیزات درمان ناباروری
- اختصاص ۵٪ از اعتبارات توسعه علوم و فناوری های نو به تحقیقات بنیادی و تجاری سازی درمان ناباروری و...
- اختصاص ۵٪ از تسهیلات و حمایت های صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت دانش بنیان فعال در این حوزه

ماده ۴۱

- اختصاص ۱۰٪ از بودجه طرح های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرح های درمان ناباروری و زایمان طبیعی
- برطرف شدن کمبود نیروی متخصص با افزایش ظرفیت پذیرش دستیار تخصصی ناباروری ظرف مدت ۵ سال
- برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصان زنان و مامایی
- استقرار متخصصان طب سنتی در مراکز ناباروری

ماده ۶۱

- انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت کنندگان در تجارت غیرقانونی سقط جنین به خزانه جهت درمان ناباروری

گروه مخاطبان: حمایت از خانواده

- حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی
- تولد هر فرزند
- تولد فرزند دوم به بعد
- تولد چندقلوها
- خانواده‌های دارای فرزند
- تولد فرزند سوم به بعد
- خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر

حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی

ماده ۵۳

● پوشش بیمه‌ای آزمایش‌های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی

ماده ۴۹

● ارتقای مهارت مامایی کشور و افزایش تعداد ماماها به ازای هر دو مادر در حال زایمان یک ماما

ماده ۴۵

● پوشش بیمه‌ای خدمات سلامت زنان اعم از مراجعه به ماماها یا پزشکان

ماده ۴۴

● تحت پوشش کامل قراردادن کلیه مادران در دوران بارداری و شیردهی تا پایان ۵ سالگی کودکان بر اساس آزمون وسع

ماده ۲۴

● ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع

حمایت
بارداری و

دوران شیردهی

ماده ۵۰

- ارتقای کیفیت مراقبت‌های بارداری و زایمان طبیعی با راه‌اندازی پرونده الکترونیک یکپارچه

ماده ۴۷

- در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت

ماده ۴۸

- کاهش هزینه‌های روحی و روانی و اقتصادی دوران بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به بارداری

ماده ۵۳

- اختیاری بودن غربالگری همراه با تجویز پزشک متخصص بر اساس استانداردهای روز بین‌المللی و علمی
- استانداردسازی عملکرد ارائه‌دهندگان خدمات بارداری و سلامت مادر و جنین و ارزشیابی با صدور و لغو مجوز
- اصلاح روش‌های غربالگری و استانداردسازی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج آزمایش‌ها و تعیین مسئولیت عاملین خدمت

تولد هر فرزند

ماده ۱۰

تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

ماده ۹

افزایش ۲۵٪ سقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزند و افزایش دو ساله دوره بازپرداخت

ماده ۱۱

پرداخت یک میلیون بلاعوض جهت سرمایه گذاری بورس به نام فرزندان متولد سال ۱۴۰۰ و بعد از آن

تولد فرزند دوم به بعد

ماده ۱۰

تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند دوم ۲۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

ماده ۱۲

فروش بدون نوبت و بدون قرعه‌کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران

تولد فرزند سوم به بعد

ماده ۳

تامین زمین یا واحد مسکونی حداکثر ۲۰۰ متری به قیمت تمام شده با ۲ سال تنفس و ۸ سال قسط‌بندی پس از تولد فرزند سوم

ماده ۶۹

اختصاص وام ۱۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن با بازپرداخت ۲۰ ساله مشروط به تولد فرزند سوم به بعد در سال ۱۳۹۹ یا پس از آن

ماده ۲

امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی تأمین مسکن خانواده‌ها پس از تولد فرزند سه به بعد (سبز شدن فرم جیم)

ماده ۱۸

معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی به ازای فرزند ۳ به بعد، هر فرزند ۱۵٪ مشروط به تصویب در بودجه سنواتی

فرزند سوم

موم به بعد

ماده ۱۰

تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند سوم تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۳۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

ماده ۱۴

حق بهره‌برداری زمین با هدف تولید، کشاورزی و اشتغال و تخفیف ۲۵٪ هزینه واگذاری با ۵۰ درصد افزایش طول دوره بازپرداخت برای تولد فرزند ۳ به بعد

ماده ۱۵

افزایش سنوات خدمت به میزان یک سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم تا پنجم

ماده ۲۱

افزایش سوابق بیمه بیمه‌گذار زنان خانه‌دار روستایی و عشایری با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند ۲ سال

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای دوقلو و بیشتر

ماده ۱۰

- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد دوقلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۳۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد سه قلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۶۰ تا ۱۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد چهار قلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۰۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد پنج قلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۵۰ تا ۲۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

تولد چندقلوها

خانواده‌های دارای فرزند

ماده ۱۷

- افزایش دو برابر کمک هزینه اولاد هر ساله و به مدت ۵ سال

ماده ۱۵

- افزایش محدوده سنی در استخدام جدید به ازای تأهل و برای هر فرزند از یک تا ۵ سال
- افزایش ۲٪ امتیاز در جذب و استخدام به ازای هر فرزند

ماده ۶۹

- اختصاص وام ۸۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای یک فرزند
- اختصاص وام ۱۰۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای دو فرزند

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهک‌های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۲۱

- تامین ۱۰۰٪ بیمه مادران خانه‌دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان

ماده ۱۵

- عدم جواز تعدیل نیروی کار دارای ۳ فرزند

ماده ۴

- کاهش عوارض ساخت و ساز تا ۵۰٪ برای خانواده‌های دارای ۳ فرزند و تا ۷۰٪ برای خانواده‌های دارای ۴ فرزند و سایر تخفیفات

ماده ۶

- اختصاص ۷۰٪ ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند

ماده ۲۵

- نیم‌بها شدن هزینه موزه‌ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده
- تخفیف ۲۰٪ دوره‌های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده‌های سه فرزندی

خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر

گروه مخاطبان: حمایت از مادران

- حمایت از عموم مادران
- حمایت از مادران غیرشاغل
- حمایت از مادران دانشجو و طلبه
- حمایت از مادران شاغل

ماده ۳

انتقال نیمی از مالکیت زمین یا واحد مسکونی موضوع ماده ۳ به مادران

ماده ۱۲

فروش بدون نوبت و بدون قرعه کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران

ماده ۲۲

تامین فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی و دستگاهها

ماده ۴۵

پوشش بیمه ای خدمات سلامت زنان اعم از مراجعه به ماماها یا پزشکان

حمایت از

عموم مادران

ماده ۵۳

پوشش بیمه‌ای آزمایش‌های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی

ماده ۴۴

تحت پوشش کامل قراردادن کلیه مادران در دوران بارداری و شیردهی تا پایان ۵ سالگی کودکان بر اساس آزمون وسع

ماده ۲۴

ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع

ماده ۲۵

نیم‌بها شدن هزینه موزه‌ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده

مادران غیرشاغل

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهک‌های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزند غیر شاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۲۱

- تامین ۱۰۰٪ بیمه مادران خانه‌دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان
- افزایش سوابق بیمه گذار با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند ۲ سال

ماده ۲۶

- مرخصی یک نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
- مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیمسال بدون احتساب در سنوات
- آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
- افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
- موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال

مادران دانشجو و طلبه

ماده ۲۷

- کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به میزان ۶ ماه به ازای هر فرزند برای مادران
- گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان در محل سکونت خود برای مادران
- تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

مادران شاغل

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می‌تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد
- اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه
- اختیاری بودن شیفت شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند به جز در بخش خصوصی

ماده ۲۲

- تأمین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه

ماده ۱۵

- عدم جواز تعدیل فرد دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار

ماده ۱۷

- کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیمسال

جهت‌گیری‌های اساسی: ارائه تسهیلات و حمایت

- تسهیلات مسکن
- مشوق‌های اقتصادی
- تسهیلات شغلی
- خدمات اجتماعی
- حمایت از گروه‌های مردمی
- تسهیلات آموزشی

ماده ۳

تامین زمین یا واحد مسکونی حداکثر ۲۰۰ متری به قیمت تمام شده با ۲ سال تنفس و ۸ سال قسط بندی پس از تولد فرزند سوم

ماده ۶۹

اختصاص مبلغ ۱۵۰ میلیون تومان برای ودیعه و یا خرید مسکن خانواده فاقد مسکن دارای فرزند سوم با باز پرداخت ۲۰ ساله

ماده ۲

امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی تامین مسکن خانواده‌ها پس از تولد فرزند سوم به بعد (سبز شدن فرم جیم)

ماده ۹

افزایش ۲۵٪ سقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزند و افزایش دو ساله دوره بازپرداخت

تسهیلات

مسکن

ماده ۴

کاهش عوارض ساخت و ساز تا ۵۰٪ برای خانواده ۳ فرزند و تا ۷۰٪ برای خانواده ۴ فرزند و سایر تخفیفات

ماده ۷

تامین بودجه ایجاد و بهسازی خوابگاه‌های متاهلین در کلیه مراکز آموزش عالی برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی

ماده ۸

تامین ۵۰٪ ودیعه مسکن ۷۰ متری دانشجویان در شهرهای بالای ۵۰۰ هزار نفر و ۱۰۰ متری در سایر شهرها برای دانشجویان و طلاب

ماده ۶

اختصاص ۷۰٪ ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند

ماده ۶۸

- اعطای وام ۲۰۰ میلیون تومانی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیون تومانی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت‌های آسان

ماده ۱۲

- فروش بدون نوبت و بدون قرعه‌کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران

ماده ۱۶

- افزایش ۱۰۰٪ کمک هزینه اولاد و ۵۰٪ حق عائله‌مندی هر ساله به مدت ۵ سال

ماده ۱۸

- معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی به ازای فرزند ۳ به بعد، هر فرزند ۱۵٪ مشروط به تصویب در بودجه سنواتی

مشوق‌های

اقتصادی

ماده ۱۱

- پرداخت ۱ میلیون تومان بلاعوض جهت سرمایه‌گذاری بورس به نام فرزندان متولد سال ۱۴۰۰ و بعد از آن

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهک‌های ۱ تا ۴، حداقل ۳ فرزندی غیرشاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۱۰

- تسهیلات قرض‌الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم به ترتیب از ۱۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش‌ماهه

ماده ۹

- افزایش ۲۵٪ سقف تسهیلات مسکن جهت خرید، ساخت و جعاله به ازای هر فرزند و افزایش دو ساله دوره بازپرداخت

ماده ۱۴۶

- پرداخت کارانه به کارکنان نظام سلامت برای تولد فرزند اول به بعد با افزایش پلکانی در جمعیت تحت پوشش

ماده ۱۵

- عدم جواز تعدیل نیروی کار دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار
- افزایش محدوده سنی در استخدام جدید به ازا تاهل و برای هر فرزند از یک تا ۵ سال
- افزایش ۲٪ امتیاز در جذب و استخدام به ازای تاهل و هر فرزند

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد
- اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه

ماده ۱۶

- افزایش ۱۰۰٪ کمک هزینه اولاد و ۵۰ درصدی حق عائله مندی هر ساله به مدت ۵ سال

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای ۲ قلو و بیشتر

شغلی

ماده ۱۷

- اختیاری بودن نوبت کاری شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند بجز بخش خصوصی

ماده ۲۲

- تامین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه

ماده ۱۵

- افزایش سنوات خدمت به میزان یک سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم تا پنجم

ماده ۱۷

- کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیم سال

ماده ۱۴

- حق بهره‌برداری زمین با هدف تولید و کشاورزی و اشتغال با تخفیف ۲۵٪ هزینه واگذاری و پنجاه درصد افزایش دوره بازپرداخت برای تولد فرزند ۳ به بعد

ماده ۴۶

- پرداخت کارانه به کارکنان نظام سلامت برای تولد فرزند اول به بعد با افزایش پلکانی در جمعیت تحت پوشش

ماده ۲۴

ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع

ماده ۳۶

تأسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی ایرانی-اسلامی در مراکز آموزش عالی

ماده ۲۲

تأمین فضای مناسب جهت رفع نیازهای نوزادان، کودکان و مادران باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودکان در کلیه اماکن عمومی و دستگاه‌ها

اجتماعی

ماده ۲۵

نیم‌بها شدن هزینه موزه‌ها و اماکن تاریخی، فرهنگی، ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده

ماده ۲۳

توسعه و تجهیز کمی و کیفی شیرخوارگاه‌ها تا ۱,۵ برابر سطح فعلی

ماده ۲۳

تامین و واگذاری زمین با اجاره ۹۹ ساله و غیر قابل تغییر کاربری به خیریه‌ها و سازمان‌های متقاضی تاسیس شیرخوارگاه‌ها

حمایت از گروه‌های مردمی

ماده ۳۰

- اختصاص ۳۰٪ از بودجه حمایتی دستگاه‌ها به سازمان‌های مردم نهاد جمعیت و تسهیلگر ازدواج

ماده ۳۲

- اختصاص یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت با تخصیص ۴۰ درصد آن به گروه‌های مردمی

ماده ۳۰

- تدوین برنامه جامع حمایت از فعالان مردمی حوزه فرزندآوری و تسهیل ازدواج توسط سازمان تبلیغات اسلامی

ماده ۲۳

- تامین و واگذاری زمین با اجاره ۹۹ ساله و غیرقابل تغییر کاربری به خیریه‌ها و سازمان‌های متقاضی تاسیس شیرخوارگاه‌ها

ماده ۲۶

- مرخصی یک نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
- مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیمسال بدون احتساب در سنوات
- آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
- افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
- موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال

تسهیلات آموزشی

ماده ۲۷

- کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به ازای هر فرزند ۶ ماه برای مادران
- گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان در محل سکونت خود برای مادران
- تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

ماده ۲۵

- تخفیف ۲۰٪ دوره‌های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده‌های سه فرزندی

جهت‌گیری‌های اساسی:

اصلاح و تحول در متون و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی

- برنامه‌های آموزش عمومی
- برنامه‌های آموزشی بهداشت و درمان
- پژوهش

ماده ۳۳

- آموزش مهارت‌های سبک زندگی ایرانی - اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول بنیادین آ.پ.
- آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی ایرانی - اسلامی
- تربیت دبیران متعهد برای تدریس درس مدیریت خانواده و سبک زندگی

ماده ۳۴

- ایجاد و گسترش رشته‌های متناسب با نقش خانواده و زن در دانشگاه‌ها و مقطع متوسطه

ماده ۳۵

- فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه‌ها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری

ماده ۳۸

- قانونی کردن آموزش‌های اخلاقی، حقوقی، روانشناختی و سلامت باروری حین ازدواج
- تاخیر در زمان برگزاری آموزش‌های حین ازدواج تا زمان تحویل سند رسمی ازدواج جهت آرامش زوجین و اثربخشی آموزش‌ها

برنامه آموزش عمومی

ماده ۴۱

- برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصان زنان و مامایی

ماده ۴۶

- آموزش دانشجویان علوم پزشکی و کارکنان با رویکرد افزایش رشد جمعیت و تأکید بر اثرات مثبت باروری، زایمان طبیعی
- تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض داروهای ضد بارداری
- بازآموزی و تربیت کارکنان بهداشت و درمان جهت آموزش مراجعین در تمامی بازه‌ی سنی باروری

ماده ۵۰

- برقراری نظام تضمین مهارت آموزشی کیفیت خدمات بارداری و زایمان در قالب کارگروهی ماماها، پزشکان و متخصصان
- افزایش پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم

ماده ۴۷

- در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت

ماده ۴۷

- آموزش مادران جهت آمادگی زایمان طبیعی

برنامه‌های آموزشی بهداشت و درمان

پژوهش

ماده ۳۹

● اختصاص حداقل ۵٪ از اعتبارات پژوهشی دستگاه‌ها به پژوهش‌های مرتبط با خانواده و فرزندآوری و رشد جمعیت

ماده ۴۰

● اختصاص ۵٪ از اعتبارات توسعه علوم و فناوری‌های نو به تحقیقات بنیادی و تجاری‌سازی درمان ناباروری، فرزندآوری و سلامت مادر

ماده ۴۱

● اختصاص ۱۰٪ از بودجه طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرح‌های درمان ناباروری و زایمان طبیعی

ماده ۳۹

● حمایت ویژه از پایان‌نامه‌های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت‌های پژوهشی ستاد ملی جمعیت

فرهنگ

ماده ۲۹

اختصاص حداقل ۱۰٪ بودجه برنامه‌های تولیدی و فیلم برای تولید محتوا با محوریت جوانی جمعیت

ماده ۳۲

اختصاص یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت

ماده ۱۹

اهدای جایزه سالانه ملی جوانی جمعیت بر اساس شاخص اثرگذاری بر رشد ازدواج و فرزندآوری در جامعه مخاطب

ماده ۲۰

تشویق سالانه کارکنانی که ازدواج کرده یا صاحب فرزند شده در روز ملی جمعیت

سازی

ماده ۲۸

تدوین برنامه‌های تلویزیونی مطالبه‌گری اجرای
قانون جوانی جمعیت

ماده ۲۸

تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست‌های
جمعیت توسط کلیه دستگاه‌ها

ماده ۲۸

کاهش هزینه‌های روحی و روانی و اقتصادی دوران
بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس
نسبت به بارداری

بهبود کیفیت زایمان طبیعی و تسهیلات ویژه برای آن

ماده ۵۰

- توسعه زایمان‌های بدون درد به میزان سالانه ۵٪ با تجهیز بیمارستان‌ها و کادر متخصص به عنوان شاخص اعتبارسنجی

ماده ۵۰

- اختصاص ۵٪ بودجه عمرانی به بهبود کیفیت محیط زایشگاهی

ماده ۴۱

- اختصاص ۱۰٪ بودجه طرح نوآورانه به طرح‌های درمان ناباروری و زایمان طبیعی

ماده ۵۰

- تاثیردهی نظرسنجی مادران در مورد اعضای کادر درمان مرتبط با زایمان در محاسبه و پرداخت کارانه به آنان

ماده ۵۰

- اصلاح تعرفه‌ها و کارانه در جهت افزایش زایمان طبیعی

بهبود کیفیت
وتسهیلات

زایمان طبیعی ویژه برای آن

ماده ۴۹

- زایمان طبیعی رایگان در بیمارستان‌های دولتی برای همه افراد

ماده ۵۰

- آموزش مادران جهت آمادگی زایمان طبیعی

ماده ۵۰

- افزایش پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم

ماده ۵۰

- ارتقای کیفیت مراقبت‌های بارداری و زایمان طبیعی با راه‌اندازی پرونده الکترونیک یکپارچه

جهت‌گیری‌های اساسی: سقط جنین و غربالگری

- تدابیر کلی
- سقط جنایی
- غربالگری و سقط غیرجنایی (درمانی و خود به خودی)

ماده ۴۷

در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت

ماده ۴۶

تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین و عوارض داروهای ضد بارداری

ماده ۲۸

تولید فیلم، سریال، تبلیغات بازرگانی، برگزاری جشنواره و نمایشگاه تبیین عوارض پزشکی، روانشناختی، فرهنگی و اجتماعی سقط جنین

تدابیر کلی

ماده ۳۵

فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه‌ها در تبیین حرمت سقط جنین

ماده ۱

پایش جامع وضعیت سقط جنین در کشور بر اساس جمع‌بندی گزارش‌های دستگاه‌های ذی‌ربط و پژوهش‌های مرتبط

ماده ۵۴

استقرار سامانه ثبت کلیه اطلاعات مراجعین باروری و بارداری، سقط و دلائل آن و نحوه زایمان

ماده ۵۶

ابطال پروانه فعالیت پزشک یا ماما یا دارو فروش در صورت تمهید وسایل سقط جنین خارج از مراحل قانونی

ماده ۵۹

پیگیری متخلفان فروش داروهای سقط و مشارکت در سقط غیرقانونی از طریق وزارت اطلاعات و دستگاههای امنیتی

ماده ۶۰

ممنوعیت و تعیین مجازات درجه ۵ و جزای نقدی تا ۵ برابر عواید حاصله برای فعالیت مراکز سقط غیرقانونی در بستر فضای مجازی

ماده ۵۸

محدود کردن توزیع داروهای سقط به داروخانه‌های مجاز و ممنوعیت هرگونه خرید، فروش و پخش آن خارج از سامانه رهیابی

سقط

جنایی

ماده ۵۷

تدوین برنامه پیشگیری و مقابله با سقط غیرقانونی
جنین توسط قوه قضاییه و وزارت بهداشت

ماده ۶۱

مجازات تعزیری، جزای نقدی و مصادره اموال حاصله
برای معاونت و مباشرت در تمهید وسایل سقط غیر
قانونی

ماده ۶۱

انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت
کنندگان در سقط غیرقانونی به خزانه جهت درمان
ناباروری

ماده ۶۱

برخورد سنگین جزایی با مراکز و چرخه‌های تجارت
سقط جنین و توزیع کنندگان گسترده دارو و وسایل
سقط جنین

غربالگری و سقط غیرجنایی (قانونی و خودبه خودی)

ماده ۴۳

- پوشش بیمه‌ای درمان افراد مبتلا به سقط عارضی مکرر

ماده ۵۵

- برنامه جامع برای مهار، پایش و پیشگیری سقط خود به خودی جنین و ادغام در شبکه بهداشت

ماده ۵۶

- ضابطه‌مند کردن سقط در موارد ضروری صرفاً با مجوزها و ضوابط علمی، قانونی و مشروع
- تفسیر معتبر و علمی «حرج» در موارد مجاز سقط
- تصمیم‌گیری سقط قانونی در کمیسیون تخصصی به وسیله قاضی اختصاصی ظرف یک هفته با امکان تجدیدنظرخواهی

ماده ۵۳

- اختیاری بودن غربالگری همراه با نظر پزشک متخصص مگر با وجود احتمال عقلایی سقط
- امکان پوشش بیمه‌ای آزمایش‌های غربالگری مادر و جنین در چارچوب مفاد ماده ۵۳

غربالگری و سقط
(قانونی و خودبه خودی)

سقط غیرجنایی (دوبه خودی)

ماده ۵۳

- پیگرد قانونی سقط بر اثر مراحل بعدی غربالگری در صورت عدم وجود شواهد قوی وجود ناهنجاری جنین یا ضرورت درمانی
- استانداردهای سازی و ارزشیابی عملکرد و صدور و لغو مجوز ارائه‌دهندگان خدمات بارداری و سلامت مادر و جنین
- اصلاح روش‌های غربالگری با استانداردهای سازی به‌روز علمی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج آزمایش‌ها و تعیین مسئولیت عوامل
- تعیین آیین‌نامه تصدیق آزمایشگاه‌ها و مراکز مجاز غربالگری ناهنجاری جنین

ماده ۵۴

- استقرار سامانه ثبت اطلاعات مراجعین باروری و بارداری، سقط و دلایل آن و نحوه زیمان در کلیه مراکز با رعایت اصول محرمانگی

ماده ۵۶

- صدور مجوز سقط جنین بر اساس مفاد مندرج در قانون

جلوگیری از حرکت‌ها

ماده ۵۲

ممنوعیت تولید و پخش هرگونه محتوای مغایر با سیاست‌های کلی جمعیت

ماده ۵۲

ارائه داروهای هورمونی جلوگیری از بارداری در داروخانه‌ها و شبکه بهداشت منوط به تجویز پزشک

ماده ۶۵

اعلام موارد و فراورده‌های وارداتی تراریخته موثر در ناباروری به سازمان پدافند غیر عامل جهت تدوین دستورالعمل لازم

سیری از سای معارض

ماده ۴۸

کاهش هزینه‌های روحی و روانی و اقتصادی دوران بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به بارداری

ماده ۲۸

ممنوعیت تولید و پخش هرگونه محتوای مغایر با سیاست‌های کلی جمعیت

ماده ۴۶

تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض داروهای ضد بارداری

حکمرانی (نظارت و ضمانت اجرا)

ماده ۱

- تشکیل ستاد ملی جمعیت به عنوان متولی اصلی هماهنگی و نظارت بر قانون

ماده ۷۱

- محکومیت مستنکفین از اجرای این قانون به مجازات حبس یا جزای نقدی درجه ۴ یا ۵ قانون مجازات اسلامی علاوه بر جبران خسارات وارده و علاوه بر اعمال مجازات موضوع ماده ۱۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری
- معرفی مستنکفین این قانون به مراجع قضایی توسط سازمان بازرسی یا سایر نهادهای امنیتی
- ارائه گزارش ۶ ماهه به ستاد ملی جمعیت توسط دستگاه و پیش بینی اختصاص اعتبارات مرتبط با جمعیت بر اساس عملکرد دستگاه‌ها از سال دوم اجرای قانون

ماده ۷۲

- پیش‌بینی اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی برای اجرای قانون با تأکید بر جهت‌دهی هزینه‌های جاری و منابع موجود

ماده ۶۳

- برنامه‌ریزی جامع در حوزه مهاجرت داخلی و خارجی برای ارتقای کمی و کیفی جمعیت توسط دولت

حکم
(نظارت و

برانی ضمانت اجرا

ماده ۲۸

- تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیت توسط کلیه دستگاهها

ماده ۱۹

- اهدا جایزه سالیانه ملی جوانی جمعیت

ماده ۲۲

- رعایت شاخص کیفیت مهدکودک دستگاهها به عنوان یکی از شاخص های ارزیابی دستگاه

ماده ۲۸

- تدوین برنامه های تلویزیونی مطالبه گری اجرای قانون جوانی جمعیت در صدا و سیما
- ارائه گزارش ارتقای کمی و کیفی اقدامات مرتبط با تکالیف صدا و سیما در این قانون به صورت سالانه توسط شورای نظارت بر صدا و سیما

وظایف دستگاهها

- قوای سه گانه
- وزارتخانه ها
- سازمان ها
- کلیه دستگاه ها و دستگاه های اجرایی
- نهادهای مذهبی- انقلابی

وظایف دستگاهها

مواد مرتبط	نهاد متولی	
۳۹	معاونت مجلس	قوه مقننه
۷۴،۷۳	مجلس	
۵۶	سازمان پزشکی قانونی	قوه قضاییه
۵۷،۷۱	قوه قضاییه	
۳۸	دفاتر ثبت ازدواج	
۷۱	سازمان بازرسی کل کشور	
۱	رئیس جمهور	نهاد ریاست جمهوری و نهادهای همکار
۱	دبیرخانه ستاد	
۷۲،۶۲،۲۳،۲۱،۱۶،۱۴،۱۱،۷،۳	دولت	
۱۹	ستاد ملی جمعیت	
۴۵	شورای عالی بیمه	
۴۰	معاونت علمی و فناوری و صندوق نوآوری	

مواد مرتبط	نهاد متولی	
۱۳	سازمان هدفمندسازی	نهاد ریاست جمهوری و نهادهای همکار
۴۱	جهاددانشگاهی	
۱،۳۱	وزارت کشور	وزارت کشور
۶۳، ۲۵	سازمان ثبت و احوال	
۳۲، ۲۵	شهرداری‌ها	
۲۵	دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌ها	
۱۷	تأمین اجتماعی	
۲۳	سازمان بهزیستی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نهادهای تابعه
۲۴	وزارت تعاون	
۲۴، ۲۷، ۳۸، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۸	وزارت بهداشت	
۲۷	دانشگاه‌های علوم پزشکی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وظایف دستگاهها

مواد مرتبط	نهاد متولی	
۲۲،۷،۳،۲	وزارت راه و شهرسازی	وزارت راه و شهرسازی و نهادهای تابعه
۴	دستگاه‌های اجرایی ساخت مسکن	
۴	سازمان نظام مهندسی	
۷	دانشگاه و مراکز آموزش عالی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نهادهای تابعه
۷	پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری	
۳۹	دانشگاه آزاد	
۸	صندوق رفاه دانشجویی	
۳۹،۳۶،۳۵،۷	وزارت علوم	
۳۹،۳۵،۲۶	موسسات آموزش عالی	وزارت آموزش و پرورش و نهادهای تابعه
۳۴،۳۳	وزارت آموزش و پرورش	
۲۵	کانون پرورش فکری	
۱۲	شرکت‌های خودروساز داخلی	وزارت صنایع

مواد مرتبط	نهاد متولی	
۲۸،۲۵	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
۳۹،۳۷،۳۱	وزارت ورزش و جوانان	
۵۹	وزارت اطلاعات	
۶۴	وزارت امور خارجه	
۶۹،۶۸،۱۰،۹	بانک مرکزی	
۲۵	وزارت میراث فرهنگی	
۲۲،۲۰،۱۷،۱۵،۶،۶۷،۶۵،۲۸ ۷۳،۷۱،۲۸	کلیه دستگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی	
۱۹،۲۴	ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)	
۲۹،۲۸	صدا و سیما	
۸	مرکز مدیریت حوزه	نهادهای مذهبی-انقلابی
۳۹،۲۶	حوزه علمیه	
۳۷،۳۱،۳۰	سازمان تبلیغات	

پیوست

● روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

پیوست: روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

تاریخ	اقدامات مرتبط	
۱۳۹۱	اولین هشدار رهبری در موضوع کاهش جمعیت و فرزندآوری	
۱۳۹۱	تصویب طرح «تعالی جمعیت و خانواده» در شورای عالی انقلاب فرهنگی	
۱۳۹۰-۱۳۹۱	ورود طرح به دوره هشتم مجلس شورای اسلامی در سال آخر دوره و عدم تصویب	
۱۳۹۱-۱۳۹۵	ورود به دوره نهم مجلس شورای اسلامی و توقف آن	
۱۳۹۳/۰۲/۳۰	تصویب و ابلاغ سیاست‌های کلی جمعیت	
۱۳۹۶/۱۲/۱۹	ورود به دوره دهم مجلس شورای اسلامی و توقف آن	
۱۳۹۹/۰۳/۱۱	اعلام وصول «طرح جامع تعالی جمعیت و خانواده» با ماده ۳۷ به عنوان اولین طرح مجلس یازدهم با بیش از ۱۰۰ امضا	ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
۱۳۹۹/۰۴/۲۲	تاکید رهبری در مورد قانونگذاری در موضوع «جوانی جمعیت» به عنوان کارویژه مجلس	
تابستان ۱۳۹۹	نامه‌نگاری بادستگاه‌ها و دعوت از آنها	تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده
تابستان ۱۳۹۹	جلسات کارشناسی متعدد، تفصیلی و طولانی مدت بیش از هزار نفر ساعت	

ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون
حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و
حمایت از خانواده

اقدامات مرتبط	تاریخ
استفاده از ظرفیت کارشناسی مرکز پژوهشها، مرکز تحقیقات اسلامی مجلس در قم و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تدقیق و توسعه مواد	تابستان ۱۳۹۹
مطالعه و بررسی سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، اسناد پشتیبان مرتبط، وضعیت‌های آماری و پژوهش‌های سیاست‌گذاری و علمی در حوزه جمعیت	تابستان ۱۳۹۹
توسعه در ابعاد طرح و ایجاد فصول جدید به آن	تابستان و مهر ۱۳۹۹
پیشنهاد استفاده از ظرفیت اصل ۸۵ قانون اساسی به دلیل ابعاد گسترده طرح و گرفتن وقت زیاد از صحن با توجه به انتظار مردم از مجلس در رسیدگی به مسایل معیشتی و نزدیک بودن ایام بودجه	تابستان و مهر ۱۳۹۹
دعوت از کمیسیون‌های فرعی و مرکز پژوهش‌ها در جهت ارزیابی و تقلیل مواد طرح با دو شاخص امکان پذیری اثربخشی	۱۳۹۹/۰۸/۰۹
طرح تشکیل کمیسیون مشترک با عنوان «جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» در جهت رسیدگی به مواد قالب اصل در صحن	۱۳۹۹/۰۸/۱۲

پیوست: روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

تاریخ	اقدامات مرتبط	تسهیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
۱۳۹۹/۰۸/۱۲	رای موافقت بیش از ۸۰ درصدی نمایندگان مجلس به استفاده از ظرفیت اصل ۸۵ برای رسیدگی و تصویب طرح		
۱۳۹۹/۰۸/۱۲	تشکیل کمیسیون مشترک با ترکیبی از نمایندگان ۹ کمیسیون تخصصی <ul style="list-style-type: none"> - کمیسیون فرهنگی ۵ نفر - کمیسیون بهداشت ۵ نفر - کمیسیون اجتماعی ۵ نفر - کمیسیون بودجه ۲ نفر - کمیسیون آموزش ۲ نفر - کمیسیون اقتصاد ۱ نفر - کمیسیون امنیت ۱ نفر - کمیسیون کشاورزی ۱ نفر - کمیسیون عمران ۱ نفر 		
۱۳۹۹/۰۸/۲۰	استفاده از پزشکان متخصص، متخصصان آمار و جمعیت شناسان به عنوان مشاوران کمیسیون و تشکیل کمیته‌های متعدد کارشناسی		
پاییز ۱۳۹۹	دسته‌بندی و جمع‌بندی نظرات کارشناسان و اسناد پشتیبان در قالب ۲۱ مانع فرزندآوری و رشد جمعیت		

تاریخ	اقدامات مرتبط	تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
پاییز ۱۳۹۹	<p>تشکیل دو کمیته ویژه «سقط جنین» و «غربالگری» با حضور:</p> <ul style="list-style-type: none"> - پزشکان متخصص موافق و مخالف - مسئولان وزارت بهداشت وقت و ادوار گذشته - متخصصان ژنتیک - حقوقدانان - مسئولان سازمان پزشکی قانونی 		
۱۳۹۹/۱۱/۲	<p>طرح ماده پیشنهادی سقط قانونی در جلسه شورای مشورتی ریاست قوه قضاییه با حضور ریاست وقت قوه و اعمال نظرات اصلاحی شورا جهت پیشنهاد و تصویب در کمیسیون</p>		
۱۳۹۹/۱۱/۸	<p>تشکیل بیش از ۸۰ جلسه رسمی کمیسیون با حضور نماینده وزارت بهداشت و دستگاه‌های مرتبط و تصویب ۷۴ ماده با رای موافق حداقل دو سوم اعضای کمیسیون</p>		
۱۳۹۹/۱۲/۲۶	<p>تصویب ۷ ساله در مجلس شورای اسلامی با رای بالا</p>		
۱۴۰۰/۰۱/۱۴	<p>ارسال به شورای نگهبان</p>		
۱۴۰۰/۰۲/۰۴	<p>بازگشت از شورای نگهبان</p>		

تاریخ	اقدامات مرتبط		
۱۴۰۰/۰۴/۱۶	رفع ابهامات و ایرادات و ارسال مجدد به شورا	تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
۱۴۰۰/۰۵/۰۹	بازگشت از شورای نگهبان		
۱۴۰۰/۰۷/۰۶	رفع ابهامات و ایرادات و ارسال مجدد به شورا		
۱۴۰۰/۰۷/۲۴	بازگشت به شورای نگهبان		
۱۴۰۰/۰۷/۲۸	رفع دو ابهام باقیمانده و ارسال مجدد به شورا		
۱۴۰۰/۰۸/۰۵	تأیید نهایی شورای نگهبان		
۱۴۰۰/۰۸/۱۱	ارائه گزارش قانون در صحن و ارسال ریاست محترم مجلس شورای اسلامی به قوه مجریه		